

Statistisk Overblik

3. KVARTAL 2021

Virksomhedernes energiomkostninger

➔ Overblik over energipriser	2
➔ Elprisen	2
➔ Gasprisen	4
➔ Olieprisen	5
➔ Kulprisen	5
➔ Eltariffer	6
➔ Kvotepriisen	7

I 3. kvartal 2021 fastholdes de rekordhøje energipriser.

Alle energityper stiger i pris i 3. kvartal 2021. Den samme tendens gør sig gældende, når man tager et kig ind i 4. kvartal – dog på nær el- og gasprisen som falder i oktober.

Elprisen stiger som følge af stigende naturgas- og kulpriser samt højere kvotepriser. Dertil skubbes elprisen op af mindre strømproduktion fra vind- og vandkraft. Faldende gaspriser i oktober samt mere vindkraft og mere nedbør i Norden har vendt prisudviklingen i oktober.

Gasprisen fortsætter den opadgående trend i 3. kvartal, da lave gaslagre medfører, at udbuddet har svært ved at følge efterspørgslen som presser prisen op. I oktober falder gasprisen dog ved udsigt til genopfyldning af gaslagrene.

Olieprisen stiger fortsat grundet en voksende efterspørgsel, der overstiger udbuddet. Dog er der udsigter til overskud på udbudssiden fra december.

Kulprisen stiger grundet høje gaspriser som gør kul mere attraktivt i energimixet. Dertil stiger kulprisen som følge af lavere produktion af el på vandkraftværker, hvilket øger efterspørgslen på kul til strømproduktion.

Kvotepriisen stiger som følge af højere gas- og kulpriser.

Dansk Industri

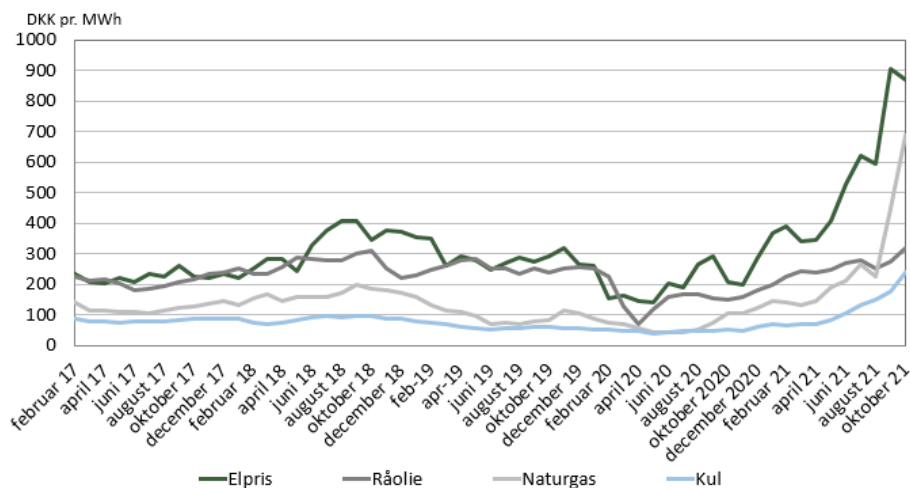
Statistisk overblik er udgivet af DI. Indholdet er udarbejdet på baggrund af offentlig tilgængelig information og DI's generelle viden og vurderinger af markedet. Statistisk Overblik er ikke udarbejdet med henblik på rådgivning om positioner i markedet. DI kan ikke drages til ansvar eller gøres erstatningsansvarlig for beslutninger, som træffes på grundlag af indholdet i denne publikation.

Fortsat høje energipriser trods enkelt prisnedgang

Overblik over energipriser

Overordnet set ligger energipriserne fortsat på et højt niveau, når man kigger på månedsgennemsnittet. Alle energityperne er igen steget på nær elprisen, som har taget et dyk nedad i oktober.

Elprisen fastholder i 3. kvartal positionen som den dyreste energitype. Dette niveau fortsatte ind i oktober, hvor den gennemsnitlige elpris lå på 871 kr. pr. MWh, naturgasprisen på 690 kr. pr. MWh, råolieprisen på 317 kr. pr. MWh og kulprisen på 238 kr. pr. MWh.

Anm.: Data for spotprisen for el for hhv. DK-Vest og DK-Øst er udglattet til syv dages gennemsnit. Derefter er der beregnet et gennemsnit af de to priser og til sidst et månedligt gennemsnit. Råolieprisen er svarende til Europe Brent Spot Price. Kulpriserne er opgjort i CIF-priser, dvs. de inkluderer fragt og forsikring. Databrud for naturgas i september 2019, april og august 2021.
Kilde: Energinet, U.S. Energy Information Association, Danmarks Nationalbank, Gaspoint Nordic, Quandl, EEX samt DI-beregninger

Markant stigning i elprisen

Elprisen

I 3. kvartal af 2021 er elprisen steget markant og nåede i midt oktober et rekord højt niveau på ca. 1.300 kr. pr. MWh i både Øst- og Vestdanmark. Herefter er prisudviklingen vendt, hvor prisen er faldet under 600 kr. pr. MWh i slutningen af oktober i begge landsdele. Således nærmer elprisen sig årgennemsnittet for 2021, som foreløbigt er på 537 kr. pr. MWh i Vestdanmark og 538 kr. pr. MWh i Østdanmark. Dette er markant højere end årgennemsnittet for 2020 i både Vest- og Østdanmark, som hhv. var 195,9 kr. pr. MWh i Vestdanmark og 222,2 kr. pr. MWh i Østdanmark. Den gennemsnitlige elpris er dermed foreløbigt steget hhv. 174 pct. og 142 pct. i Vest- og Østdanmark.

Volatile elpriser

Elprisen har været særdeles volatil i 3. kvartal. Prisen i Vestdanmark har ligget mellem 115 kr. pr. MWh og 1.251 kr. pr. MWh, mens prisen i Østdanmark har ligget mellem 198 kr. pr. MWh og 1.251 kr. pr. MWh. Da data er 7-dages glidende gennemsnit, fremgår det dog ikke af nedenstående figur.

Faldende forwardpris i december trods fortsat højt niveau

Forwardpriserne i november er 1.037 kr. pr. MWh og 1.045 kr. pr. MWh for hhv. Vest- og Østdanmark. I december ligger forwardpriserne på 792 kr. pr. MWh og 799 kr. pr. MWh for hhv. Vest- og Østdanmark. Forwardprisen i november er på niveau med forrige måneder, mens forwardprisen i december falder trods et fortsat højt niveau. Til sammenligning var forwardprisen i april på 400 kr. pr. MWh og 407 kr. pr. MWh for hhv. Vest- og Østdanmark.

Den stigende elpris skyldes en kombination af flere faktorer. Vinden har blæst mindre, hvilket mindsker produktionen af billig, grøn el. Derfor har fortsat høje priser på kul og naturgas haft stort gennemslag og bidraget til en høj elpris.

Mindre elproduktion fra vindkraft skubber prisen op

Vinden har blæst mindre i løbet af sommeren og der har været mindre nedbør i Norden, hvilket betyder lavere produktion af billig el, det skubber prisen op.

Stigende kul- og naturgaspriser øger elprisen

De fortsatte høje priser på kul og naturgas i 3. kvartal har også bidraget til en øget elpris, da det typisk er marginalprisen for kulfyrede kraftværker, der bestemmer elprisen på markedet. En udvikling, der også har fået CO₂-kvotepriisen til at nå nye højder, hvilket igen medfører en opadgående prisudvikling for el.

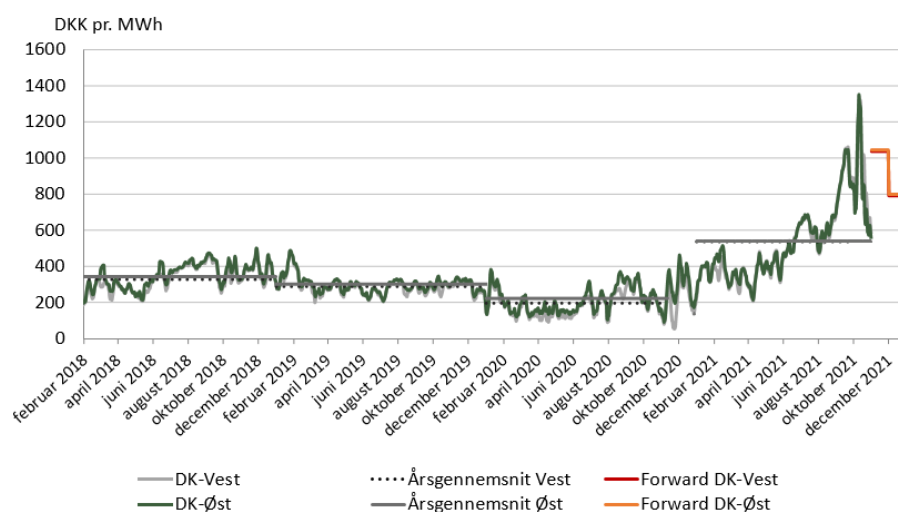
Brændsels- og CO₂-priser med størst betydning

Stigende priser på brændsel og CO₂-kvoter har størst betydning for elpriserne og på kort sigt variationerne i nedbørsmængderne i Norden. Udviklingen i det danske elforbrug og elproduktion, herunder VE-udbygning, har kun en lille indflydelse på elpriserne.

Faldende elpris i oktober

Den faldende elpris som observeres i oktober skyldes blandt andet, at der har været mere vind, som ellers har været under normalen i 2021. En større andel af strømmen bliver derfor produceret billigt fra vindmøller, og elprisen falder i de dage, hvor det blæser. Den faldende gaspris i oktober medfører også fald i elprisen, da dele af strømmen bliver produceret på gaskraftværker.

Samtidigt har et vejrskifte i Norge givet større mængder nedbør som genopfylder de ellers begrænsede vandmagasiner. Dette medfører et fald i elprisen, da strømmen kan produceres billigt fra vandkraft.

Anm.: Data er spotpriser, der er udglattet til syv dages gennemsnit, sidste observation er 31. oktober 2021. November og december 2021 er forward-priser. Forward-priserne er opgivet for månedskontrakter.
Kilde: Data er hentet fra Energinet, der baserer sig på data fra Nord Pool, EEX, Nasdaq OMX og DI-beregninger

Historisk stigning i gaspriser

Gasprisen

Gasprisen er i 3. kvartal steget til et uset højt niveau. Fra årsskiftet til september er gasprisen steget med 149 pct.

I begyndelsen af oktober satte naturgasprisen rekord med et pristoppunkt på 952,2 kr. pr. MWh. Siden da er naturgasprisen dog faldet til 496,7 kr. pr. MWh i slutningen af oktober. Trods dette fald ligger naturgasprisen fortsat på et højt niveau.

Foreløbigt højt årsgennemsnit

Det foreløbige prisgennemsnit for 2021 ligger på 270 kr. pr. MWh, hvilket er markant højere end både årsgennemsnittet i 2019 og 2020 som lå på hhv. 100,8 og 72,7 kr. pr. MWh. Sammenlignet med 2020 er den gennemsnitlige gaspris i 2021 foreløbigt steget med 271 pct.

Mange faktorer og storpolitik har medført rekordhøje naturgaspriser

Flere faktorer har medført, at naturgasprisen er steget markant. En kombination af et højt gasforbrug i vinterkulden og i den økonomiske genopretning ovenpå COVID-19 samt utilstrækkelig opbygning af gaslagrene har haft særlig betydning for de rekordhøje priser.

Økonomisk genopretning ovenpå COVID-19

Som tilfældet har været med en række råvarer, er energi blevet omfattet af en ekstraordinær høj efterspørgsel som følge af den økonomiske genopretning ovenpå COVID-19. Dette gælder i særdeleshed naturgas. Udfordringen har været, at normaliseringen er kommet hurtigere end produktionen og levering af energi har kunnet øges. Energiindustriens forsyningskæder er som andre brancher også blevet ramt af coronakrisen,

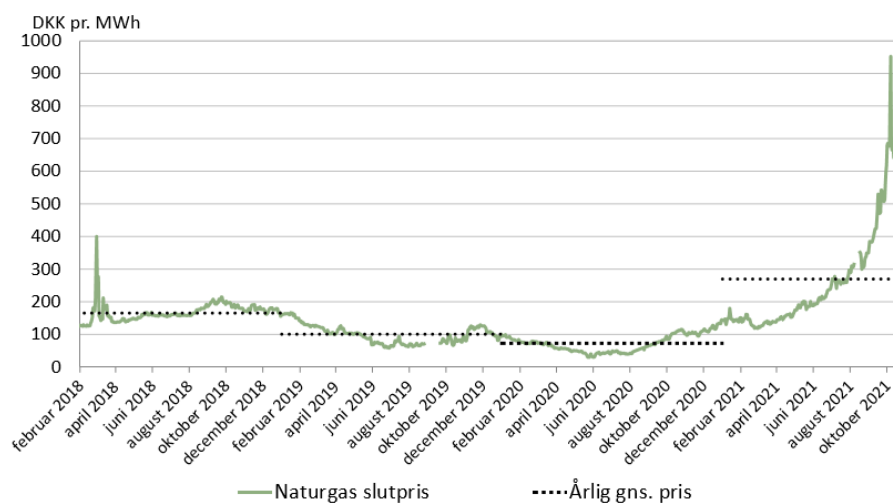
Koldere vinter og varmere sommer øger efterspørgslen**Lave lagerbeholdninger****Russiske gasleverancer****Lovgivning på opfyldning af europæiske lagre****Naturgas som element i geopolitiske konflikter**

herunder alle led i naturgassens forsyningskæder. Således skaber den høje efterspørgsel på energi et pres på det globale energimarked, da lande vil sikre sig forsyninger til at sætte gang i økonomien.

Med vinteren som var koldere end normalt og en sommer med ligeledes højere temperaturer, har vejrforholdene også lagt kimen til de høje energipriser. Den kolde vinter har øget behovet for energi til boligopvarming, som for millioner af familier i Europa fortsat sker ved fyring af naturgas. Derudover har de høje sommertemperaturer medførte et stigende behov for energi til aircondition og kølesystemer. Dette har reduceret de europæiske lagerbeholdninger af naturgas. Og til trods for at lagerbeholdningen er øget siden da, ligger de betydeligt under det niveau, hvor de normalt er på denne tid af året. Lagrenes toppunkt i oktober var således det laveste i ni år.

Flere peger mod den russiske præsident, Vladimir Putin, for at finde årsagen til det lave udbud af naturgas. Putin anklages for ikke at ville øge leverancerne af gas til det europæiske spotmarked udover de kontraktuelle forpligtelser. Opgørelser viser dog, at Rusland har leveret omtrent den samme mængde gas som årene før¹, men har over flere omgange nægtet af booke ekstra kapacitet i rørledningerne til Europa.

Den nedadgående tendens kommer blandt andet som følge af nye udmeldinger fra Rusland. Den russiske præsident har ifølge Reuters forsikret, at Gazprom vil begynde at fylde de europæiske naturgas lagerbeholdninger, når Rusland selv har fyldt deres lagre i begyndelsen af november. Senest har det russiske gasselskab, Gazprom, dog afvist at booke ekstra kapacitet til levering af gas via Ukraine og Polen til Europa fra januar til september 2022. Det tegner således ikke til, at Rusland har planer om at levere mere gas end kontraktens størrelse – i hvert fald ikke via disse rørledninger. Rusland oprettholder dermed pres på Tyskland for godkendelse af gasleverancer via NordStream2.

Anm.: Databrud fra 23/08-21/09 2020, 10/04-12/04 2021 og 08/08-16/08 2021. Sidste observation er fra den 30. oktober 2021.
Kilde: Gaspoint Nordic, PowerNext og DI-beregninger

Olieprisen stiger**Olieprisen**

Olieprisen fortsætter i 3. kvartal 2021 den opadgående trend, der har påvirket prisen siden de historisk lave oliepriser i april 2020 som følge af COVID-19 og den globale nedlukning. Denne tendens fortsætter ind i 4. kvartal, hvor oliepriserne også stiger en smule i oktober.

Fra juli til oktober har olieprisen haft et lavpunkt på 247 kr. pr. MWh og en top på 324 kr. pr. MWh. Sammenlignet med 2. kvartal 2021 forholdt olieprisens høj- og lavpunkt på hhv. 222 kr. pr. MWh og 281 kr. pr. MWh.

¹ Axcelfuture: Den europæiske energikrimi – var det vejrets, Putins, den grønne omstilling eller a-kraftens skyld?

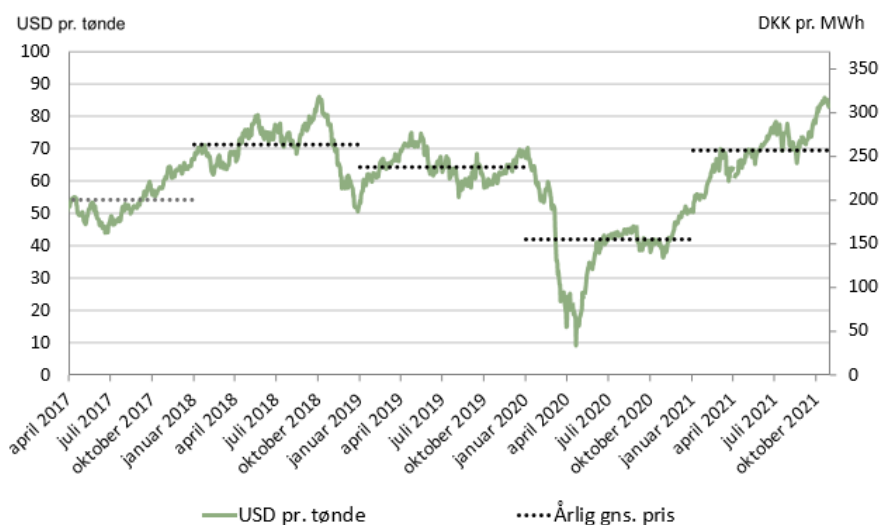
**Foreløbigt højt
årgennemsnit****OPEC+ er tilbageholdende
med at øge olieproduktio-
nen****USA øger produktionen og
OPEC forventer overskud på
udbudssiden**

Gennemsnitsprisen ligger foreløbigt i 2021 på 69,5 USD pr. tønde. Til sammenligning var årgennemsnittet for 2020 på 42 USD pr. tønde, hvilket er en foreløbig stigning fra 2020 til 2021 på 66 pct.

Den stigende oliepriser skyldes primært den øgede efterspørgsel ovenpå den økonomiske genopretning efter COVID-19.

OPEC og de allierede lande, OPEC+, har dog indtil nu været tilbageholdende med at øge olieproduktionen mere end allerede aftalt i juli, hvor landene vedtog at øge produktionen med 400.000 tønder olie om dagen hver måned og dermed udsætte den tidligere produktionsnedsækering på 5,8 mio. tønder om dagen. Det til trods for at olieprisen i løbet af efteråret er steget støt, og at den amerikanske præsident, Joe Biden, har lagt pres på organisationen, da man frygtede at de høje oliepriser vil forpurre det økonomiske opsving i kølvandet ovenpå coronakrisen.

USA har siden da øget produktionen af olie for at indhente efterspørgslen. Samtidigt forventer OPEC at have overskud på udbuddet af olie allerede fra begyndelsen af december og fortsat i det nye år.

Anm.: Europe Brent Spot Price FOB, dagsobservationer, sidste observation 29. oktober 2021.
Kilde: U.S. Energy Information Association (EIA) og Danmarks Nationalbank

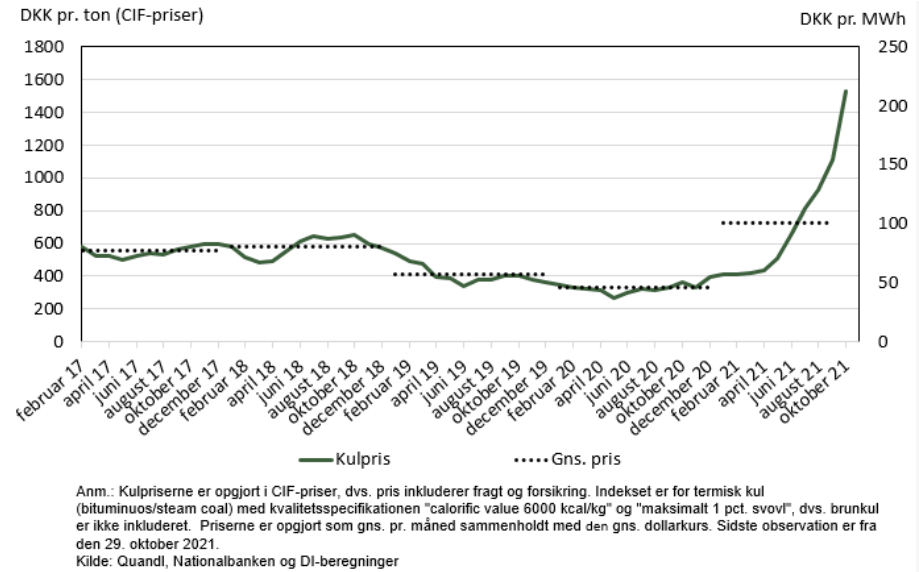
Stigende kulpris**Foreløbigt højere årsgen-
nemsnit end 2020****Rekordhøj gaspris giver
fordel til kul**

Kulprisen

Kulprisen er fra juli til oktober 2021 steget betydeligt med en procentvisstigning på 87 pct.

Årgennemsnittet i 2021 er foreløbigt på 723 kr. pr. ton, hvilket er betydeligt højere end i 2020, hvor årgennemsnittet lå på 327 kr. pr. ton. Således er årgennemsnittet i 2021 foreløbigt steget med 121 pct. sammenlignet med året før.

Prisen på kul er steget som en konsekvens af den rekordhøje gaspris. Når gasprisen øges eksplosivt og kulprisen stiger med lavere procentsats, vil kul få en fordel i det europæiske energimix. Øget forbrug af kul vil således øge efterspørgslen på kvoter. Prisen på CO₂-kvoter er også steget, men giver ikke tilstrækkeligt økonomisk incitament til at skifte fra kul til gas.

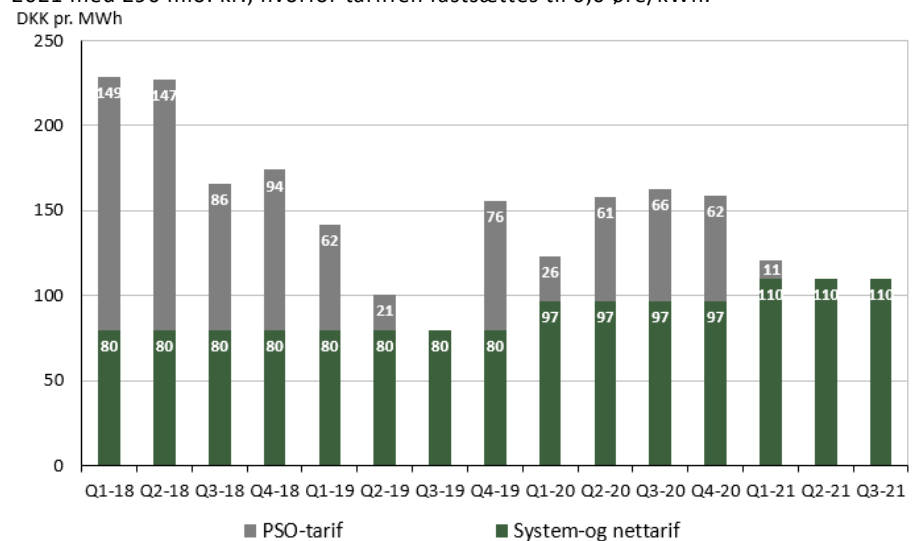
Eltariffer

Energisnets tre eltariffer: nettarif, systemtarif og PSO-tarif dækker omkostningerne på tre forskellige forretningsområder. Nettetariffen dækker omkostningerne ved det danske transmissionsområde (400/150/132 kV) samt udlandsforbindelser. Systemtariffen dækker blandt andet omkostninger til reservekapacitet og systemdrift, mens PSO-tariffen dækker dele af omkostninger til grøn energi.

System- og nettarifferne bliver fastsat for ét kalenderår ad gangen, og i 2021 er system- og nettarifferne fastsat til 110 kr. pr. MWh, hvilket er en stigning sammenlignet med 2020, hvor tariffen var 97 kr. pr. MWh. Nettetariffen udgør 49 kr. pr. MWh og er dermed faldet med 4 kr. pr. MWh fra 2020, mens systemtariffen er på 61 kr. pr. MWh, hvilket er stigning på 17 kr. pr. MWh fra 2020.

PSO-tariffen for 3. kvartal 2021 er ligesom for 1. og 2. kvartal af 2021 fastsat til 0,0 kr. pr. MWh. PSO-tariffen er også fastsat på 0,0 kr. pr. MWh i 4. kvartal 2021, og bortfalder helt i 2022.

Den anvendte forwardpris til fastsættelse af PSO-tariffen i 3. kvartal ligger på et usædvanligt højt niveau, hvilket resulterer i betydeligt lavere forventede udgifter end hvad der normalt ses i 3. kvartal. Således overstiger lempelserne fra Finansloven sammen med den akkumulerede overdækning de samlede forventede udgifter for 3. kvartal 2021 med 290 mio. kr., hvorfor tariffen fastsættes til 0,0 øre/kWh.

Kilde: Energinet.dk og Energistyrelsen

System- og nettariffen stiger i 2021

PSO-tariffen er fortsat på 0,0 kr.

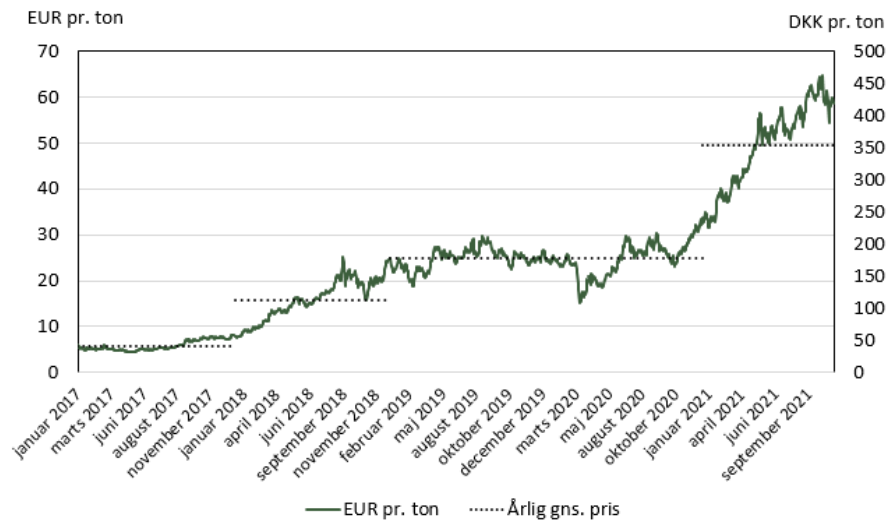
Igen sætter kvoteprisen rekord

Høje gaspriser og øget efterspørgsel på kul

Kvoteprisen

Kvoteprisen fortsætter den opadgående trend og har i oktober 2021 endnu en gang nået et historisk højt niveau med et pris toppunkt på 64,7 € pr. ton, omkring 481 kr. pr. ton. Årgennemsnittet for 2021 ligger foreløbigt på 49,5 € pr. ton, hvilket midlertidigt er en stigning på 100 pct. sammenlignet med 2020, hvor årgennemsnittet lå på 24,8 € pr. ton.

Den høje gaspris har sat gang i kvotemarkedet. Højere gaspriser gør kul mere attraktivt i energimixet, hvilket betyder, at der skal indkøbes flere CO2-kvoter.

Anm.: Settlement price EUR/EUA. Sidste observation er d. 30. oktober 2021.
Kilde: Ember